

REGIONÁLNÍ GEOLOGIE ČR

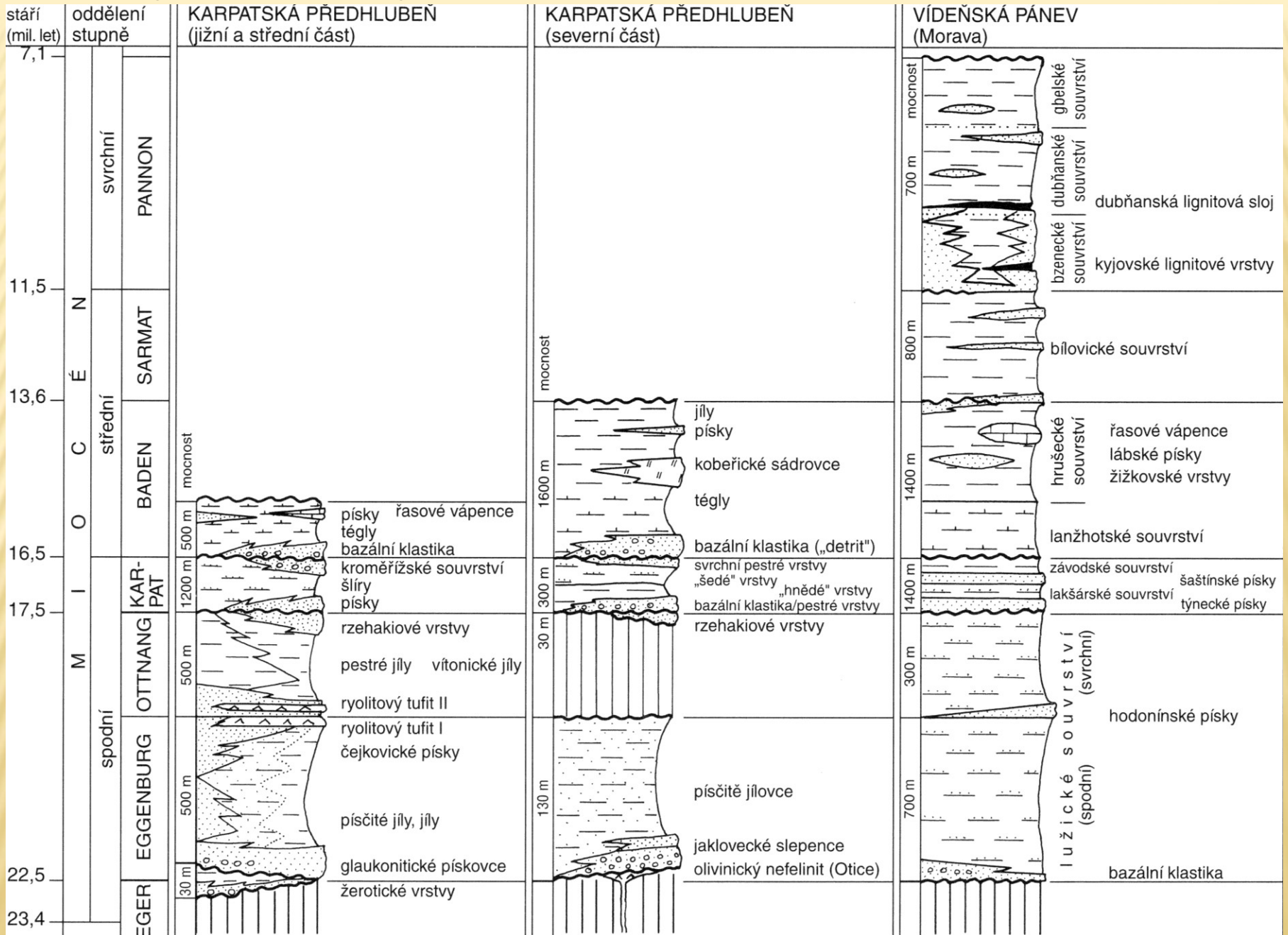
Voždová Lenka

Vídeňská pánev

Vídeňská pánev

- Vídeňská pánev se rozkládá na hranici Východních Alp a Západních Karpat, zasahuje na území Rakouska, Slovenské republiky a České republiky (jv. Morava). Na východě ji lemují Litavské vrchy a Malé Karpaty, na severu úpatí Bílých Karpat, Vizovických vrchů a Chřibů, na západě východní okraje Ždánického lesa a Pavlovských vrchů, na jihu Severní Vápencové Alpy a Východní Alpy
- Sedimentace: **eggenburg – pont (pliocén)**
- podloží pánve tvoří především příkrovové jednotky Severních vápencových Alp a Vnějších Západních Karpat
- sedimentační prostor pánve se začíná vyvíjet **ve spodním miocénu** (eggenburg, ott nang) nejdříve jako dílčí deprese na hřbetech příkrovů **tzv. nesená pánev** (angl. piggy-back basin), orientovanou SZ-JV
- **v karpatu** se orientace změnila na SV-JZ což souviselo s levostrannou rotací Západních Karpat vůči předpolí Českého masivu → pánev tak získává charakter **tzv. pánve odtažení** (angl. termín pull-apart basin)
- **ve svrchním miocénu** se vídeňská pánev změnila ve vnitrohorskou depresi poklesávající jen podél zlomů na okraji dílčích příkopů
- během svého vývoje byla většinou propojena s alpsko-karpatskou předhlubní a až do pliocénu také s podunajskou a pannonskou pánví, kam jsou její povrchové toky odváděny dodnes

Stratigrafické schéma neogénu karpatské předhlubně a vídeňské pánve na Moravě

rozsáhlejší sedimentace než v KP – celý **miocén až pliocén** (eggenurg – panon) a díky komplikované litologii a tektonické stavbě příkopů a hrástí byly během vývoje pánve vytvořeny vhodné podmínky pro akumulace plyných a kapalných uhlovodíků - **ložisek ropy a zemního plynu**

eggenburg – začíná mořská sedimentace v pánvi začíná v eggenburgu ukládáním bazálních klastik - pískovců a slepenců, **spodní lužické vrstvy** – váp. jílovce se šlírovou laminací

eggenburg/ottnang - usazovaly se vápnité **hodonínské písky**, nebo suťové slepence

ottnang - pokračující subsidence umožňuje sedimentaci **svrchních lužických vrstev** – šlíry

karpát - proniká do moravské části nová mořská transgrese, na bázi jsou deltové **týnecké písky**, nad nimi pak nastupují hlubokovodnější šlíry **lakšárského souvrství**, ve vyšším karpátu pánev opět změlčuje a ukládají se **šaštínské písky**

pohyby příkrovů během karpátu zvedly elevace ždánické a pouzdřanské jednotky flyšových Karpat, a tak výrazněji vymezily pánev vůči karpatské předhlubni

ve spodním badenu - otvíraní a subsidence pánve → další mořská transgrese, sedimentuje mocný soubor vápnatých jílu (téglů) – **lanžhotské souvrství**

ve středním badenu – pánev zaplňována deltovými sedimenty pestrých jílu **žižkovských vrstev**, nadložní **hrušecké souvrství** znamená opětovné obnovení normální mořské sedimentace vápnatých jílu, u pobřeží se uložily polohy **lábských písků** a na elevacích **řasové vápence**

svrch. baden – změlčení, pánev se stala brakickým zálivem, omezeně komunikujícím s otevřeným mořem

baden-sarmat - se nejdříve uložily sladkovodní jíly a písky, následují brakické jíly a písky **bílovického souvrství**

ve svrchním miocénu - pannonu – (přerušeni komunikace pánve se zbytkem Paratethydy) pánev byla mírně brakickým jezerem s okrajovými lagunami a občasnými močály („marše“), sedimenty rozlehlejší delty reprezentuje **bzenecké souvrství** (štěrk, písky), z okrajových močálů vznikly **kyjovické lignitové vrstvy**, v jejichž nadloží sedimentovaly mocné písky a vápnité jíly, následující **dubňanské souvrství** dokládá úplné vyslazení pánve, naspodu je vyvinuta **dubňanská lignitová sloj** (mocná až 6 m), sedimentaci ukončuje sladkovodní **gbelské souvrství** jílovité souvrství – **až pont**, změlčení a rozšíření sedimentačního prostoru

pliocén (dak a roman) - koncem miocénu a v pliocénu rozevírání vídeňské pánve ustává, pánev prakticky zaniká, sedimentace se přesouvá k jv. směrem do Panonie. Alpy a Karpaty = zvedání